

Kun. Petras Budriūnas

Aš esu Monsinjoro vikaras, su juo išdirbęs 11 metų. Bet ne tas, kuris pramiegojo Velykų varpą... Kai mokiausi seminarijoje, tuo metu Panevėžio vyskupijoje nebuvo vyskupo. Panevėžio vyskupija buvo prijungta prie Kaišiadorių vyskupijos. Seminarijoje buvome trise. Buvo kalbėta, kad vieną skirs į Rokiškį, kitą į Kupiškį, o trečią – jau nepamenu, kur. Girdėjau, kad mane paskirs į Rokiškį pas kun. Talačką. Bet gaunu žinią, kad į Rokiškį paskyrė kunigą Sigitą Uždavinį iš Skiemonių, tuo metu buvusį klebonu Svėdasuose.

Vis tik paaiškėja, kad man reikia važiuoti į Rokiškį, bet raštiško paskyrimo neturiu. Tuo metu turėjau važiuoti ir į Pandėlį, nes ten labai sirgo kunigas. Man buvo pasakyta, kad negaliu nei pamokslų sakyti, nei išpažinčių klausyti, turiu tik šv. Mišias sekmadienį aukoti. Taip ir padariau; žmonės gal ir stebėjosi, kad kunigas atvykęs neina į klausyklą...

Pagaliau gaunu paskyrimą į Rokiškį. Pasirodo, kad sovietų valdžia iš kunigo S. Uždavinio atėmė pažymėjimą, neleido jam dirbti kunigu. Nuvykau į Rokiškį. Kunigas A. Talačka man liepia tuoj pat įsijungti į darbus, nes jis vienas, reikia padėti, kelios šv. Mišios sekmadieniais, jokių atostogų nebuves. Galvoju, aukosiu pirmąsias šv. Mišias savo tėviškėje Pabiržėje, bet Pabiržės klebonas pasakė, kad negalima aukoti šv. Mišių bažnyčioje, tik zakristijoje – tada laikai buvo baisūs. Pasipasakojau A. Talačkai, jis pažadėjo sumokėti už mašiną, pasisamdė sunkvežimį, sudėjom suolus ir nuvažiavom į Rokiškį. Ten aukojom pirmąsias iškilmingas mišias, tai buvo Švč. Jėzaus Širdies atlydai. Labai daug žmonių susirinko.

Buvome dviese, darbo buvo labai daug. Sekmadieniais išėini į bažnyčią rytą, pareini namo iki Sumos, nes išpažinčių buvo labai daug. Visus 4 metus, dirbant Rokiškyje kartu su A. Talačka, nei jis, nei aš jokių atostogų neturėjom. Kartais išvažiuodavau į atlydus. Kartais skrisdavome į Vilnių lėktuvu ir tą pačią dieną grįždavome. Tuo metu Rokiškyje gyveno ir A. Talačkos mama. Senutė buvo akla, girdėdavome, kaip gretimame kambaryje meldavosi, giedodavo. Taip pat dar gyveno iš Sibiro grįžusi sesuo, ji ten dirbo anglių kasykloje. Šeiminkė buvo vienuolė Valytė, ji mums gamindavo valgyti.

Jis buvo paskirstęs darbus vikaras lydi mirusiųosius į kapines, aukoja bažnyčioje šv. Mišias ir sako pamokslą. Santuokos sakramentą suteikdavo jis, krikštą palikdavo vikarui.

A. Talačka iš žmonių aukų neimdavo. Buvo sutarta, kad kai nuvyksti pas ligonį, iš žmogaus nieko neimi. Surinkus per šv. Mišias aukas bažnyčiai, jis pusę atmesdavo, o kitą dalį taupydavo bažnyčiai, neišleisdavo. Už mirusius būdavo tiek aukų, kad Talačka užrašydavo apie 150 šv. Mišių. Paskirdavo po 7,50 rub.

Parapijoje buvo jaunimo grupelių, bet nebuvo patarnautojų. Mano primicijose gėles barstė panelės, kurioms po 20-30 metų, nė vieno vaiko procesijoje nebuvo. Man Talačka padėjo susirasti jaunuolių, mergaičių ir berniukų, su kuriais dar ir dabar bendrauju.

Kunigas A. Talačka, kaip pasakodavo, važiuodavo į mišką ruošti pamokslams, bent trims valandoms. Mano supratimu, tai nebuvo ilgai. Manau, kad nė vieno pilno teksto jis nebuvo pasirašęs. Jis pamokslų neskaitydavo, o sakydavo, skaitydavo tik vyskupo raštus. Nesinaudodavo kitų pamokslais, kaip aš ar kiti kunigai. Jis kūrė savus ir gana gerai kalbėdavo. Kiek sunkiau sekdavosi kalbėti, kai išvykdavo į kitas parapijas.

Rokiškyje jis sutvarkė vengrų gamybos vitražus, nes per karą jie buvo išdaužyti. Dekoravo bažnyčią, bokštą remontavo, daug įvairių darbų nuveikė.

A. Talačka mane supažindino su viena mergaite, Šerepaite Eugenija, kuri mokėjo spausdinti mašinėle. Ir tada jis leido savo kambaryje spausdinti mašinėle knygas. Netrukus iš savo draugo kunigo nupirkau dvi rašomąsias mašinėles, dar vieną ir dabar turiu. Ši moteris kaime gyveno 10 metų ir išspausdino apie 200 įvairių knygų; jų turėtų būti kun. Talačkos bibliotekoje. Kai kurias išspausdindavo ir po du kartus. Knygas gaudavo kunigas P. Baltuška, L. Pratkelis, pats A. Talačka. Ir jie tų knygų laukdavo, ypač pamokslų knygų. Knygas įrišdavo Keliuotis – vakarais nunešdavo jam, ir per naktį įrišdavo.

Draugavo su kunigais inteligentais, lankydavosi mokslininkai. Dažnai lankydavosi aktorius Laimonas Noreika, iš Sankt Peterburgo atvažiuodavo profesoriai. Tarp kitko, atvažiuodavo viena moteriškė, vardu Šura, vasarą atostogauti. Ji Sant Peterburge dėstė pravoslavų kunigų seminarijoje anglų kalbą. Aš rašydavau lietuviškai ar rusiškai, o ji versdavo pamokslus į anglų kalbą. Vieną pamokslą kaip dabar prisimenu. Mintis buvo tokia kai Jėzus gimė, jį aplankė ir paprasčiausi žmonės – piemenys, ir mokyčiausi žmonės – karaliai, išminčiai.

Buvo ir nemalonių dalykų. Jis turėjo tvartelį, kuriame laikė kiaulę. Kiaulę pavogė parapijiečiai. Vis dėlto policija surado tą kiaulę, bet nepasakė, kas tas vagišius. Dar – sykį spaudoje buvo parašyta, kaip Talačka vogė miestelio skvere rožes. Šventoriuje buvo daug rožių, jo paties pasodintų. Jis veždavosi rožes iš Vilniaus. Kun. A. Talačka parodė kvitą, kad rožes jis pirko, o paskui surado ir tą vagį.

Laikėsi griežto dienos režimo – keldavosi pastoviu laiku, pusryčius valgydavo atskirai (po šv. Mišių), o pietūs ir vakarienė – būtinai kartu. Visai nevartojo alkoholio. Nelabai bendravo su jaunimu. Sakydavo „Iki 40 metų reikia bendrauti su vyresniais, o nuo 40 metų – su jaunesniais“.

Kun. Petras Budriūnas